

TOUCH

for orgel

- (mekanisk registratur og traktur)
- forstærkning af spillebords-lyde ad libitum

varighed ca. 4'40"

Morten Ladehoff
2011

Forord til udøveren

I stykket "TOUCH" tages der udgangspunkt i orglets mekaniske natur. De mange percussive (mis)lyde, der opstår i registratur- og tangentmekanikken når man spiller, inddrages som klangligt og gestisk element på lige fod med traditionelt frembragte toner. Desuden introduceres forskellige teknikker til frembringelse af 'deforme' toner - toner der ligger et sted mellem tone og støj.

Orglets klangmuligheder er således udvidede og kan inddeles i følgende 3 hovedgrupper:

- 1). Toner.
- 2). Deforme toner.
- 3). Percussiv lyd.

(I den følgende signaturforklaring gøres der nærmere rede for de forskellige måder at frembringe lydene på).

Stykkets form beskriver overordnet (statistisk) set en bevægelse fra ovenstående gruppe 1 via gruppe 2 mod gruppe 3. Altså en proces fra ren tone over deform tone mod toneløs støj. Da lydene i gruppe 1 er stykkets kraftigste (målt i decibel) mens lydene i gruppe 3 er de svageste, medfører processen altså også et overordnet diminuendo.

Samtidig med denne proces, fra tone mod støj og fra kraftig mod svag, er der en tredje proces på spil. Denne proces drejer sig om, hvad man kunne kalde for, performativ energi. Med performativ energi menes her summen af den udøvedes kropslige bevægelse og den koncentration/intensitet, der kræves for at afkode partituret og omsætte det til motorisk og tidsligt koordineret aktion. Hvis der f.eks. spilles på skiftende manualer samtidig med heftig pedalaktivitet og udtrækning af forskellige registre, er der en høj performativ energi, hvorimod en passage hvor kun den ene hånd spiller et langsomt enstemmigt forløb har en lav performativ energi. I "TOUCH" er materialet organiseret sådan, at den performative energi i stykkets formforløb statistisk set gradvist øges fra start til slut - altså en modsatrettet proces i forhold til diminuendoet. På den måde udstilles det paradoks, at en øget performativ energi her resulterer i en aftagende lydbølge-energi.

Stykket er gennemgående afdæmpet i forhold til traditionel orgelmusik. I et stort kirkerum vil de mange tyste støjlyde ganske givet drukne iblandt kirkens almindelige baggrundslyde. Man kan derfor overveje en diskret mikrofonforstærkning af spillebordets lyde for at hæve disse en anelse over baggrundslydniveauet. Men ikke desto mindre er det netop en pointe, at lydene er så tyste, at lytterens øre spores ind på de mindste detaljer og så at sige skifter 'perceptionsfrekvens'. Det er altså ikke kun pibelegemernes svingninger, der indgår i lytterens æstetiske registrering, men hele orglets mekaniske 'apparatus' og de lyde der opstår i udøverens kontakt med dette ned til den mindste berøring.

Signaturforklaring

①

②

③

Henviser til bestemte registre (se første nodeside). Det anbefales at man på de relevante registerudtræk sætter et tydeligt label med det tilhørende tal. Inden stykket spilles i gang aktiveres register 1, 2 og 3.

RH/LH

Right hand/left hand (højre hånd/venstre hånd).

Tremolo/trille mellem de 2 toner. Så hurtigt som muligt.

Takten spilles 3 gange i alt.

Frembringelse af percussiv (toneløs) lyd.

Frembringelse af en deform tone vha. ekstremt let anslag. Tangenten skal blot berøres så ventilerne kun når at frigøre luft nok til selve toneansatsen – ingen fuldtoneklang.

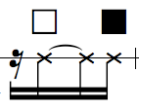

Nodearket skubbes op og ned på nodepulpituret med den ene hånd. Resulterer i en svag 'slibende' lyd og en lille percussiv accent når nodearket falder på plads. Alternativt kan bruges et stykke papir mod orgelbænkens træ-overflade.

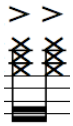
⑤

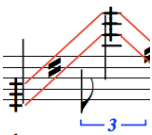
Det pågældende register trækkes ud med tydelig percussiv lyd.

Et valgfrit register (/kobling/setzerknap) trækkes ud og skubbes ind med så tydelig percussiv lyd som muligt. Gerne hørbart kraftigere end de andre registerudtræk.

Kraftige anslag på det tomme manual (II). Notationen er vejledende og kan her læses som: Alle 5 fingre i diskantområdet.

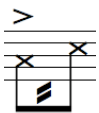
Ekstremt lette anslag cirka indenfor det noterede cluster-glissando (kromatisk). Den eksakte udformning af teksturen er op til udøveren. Der tilstræbes berøring af så mange forskellige tangenter som muligt så hurtigt som muligt i et kaotisk/uforudsigeligt rytmisk mønster.

③

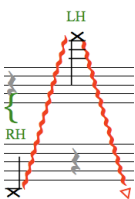
⑤

De pågældende registre skubbes ind med tydelig percussiv lyd.

Tremolo mellem 2 pedaltangenter (uden register) startende med accent. Der vælges 2 pedaler med forskellige, kraftigst mulige, percussive lyde – notationen er blot et eksempel.

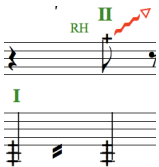
Glissando (hvide tangenter) med neglesiden af fingrene. Så tydelig guiro-effekt som muligt.

3 forskellige percussive anslag på det tomme pedalklavatur. Der vælges tangenter med så kraftig lyd som mulig – notationen er blot et eksempel.

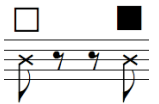

Der spilles på tilfældige pedaltangenterne i den angivne rytme mens register4 (16' rørstemme) trækkes ud og ind som noteret. Derved fremkommer uregelmæssige og uklare ansatser fra piberne.

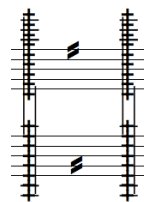

Højre hånd: Hurtigt glissando (hvide tangenter) med fingrenes negleside. Tangenterne berøres med et let tryk. Resulterer i en guiro-effekt med et strejf af toneansatser.

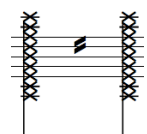
Venstre hånd: Ekstremt lette anslag cirka indenfor den noterede ambitus (kromatisk). Den eksakte udformning af teksturen er op til udøveren. Der tilstræbes berøring af så mange forskellige tangenter som muligt så hurtigt som muligt i et kaotisk/uforudsigeligt rytmisk mønster.

Der vælges en percussiv lyd der kan frembringes med fødderne. F.eks. koblingspedal (ned-op), sætzer/frikombination (aktivér-deaktivér), svellepedal (åbne-lukke) eller lignende. Hvid firkant=aktivering, sort firkant=deaktivering. Den valgte effekt bør være relativt kraftig (gerne kraftigere end nogle af de andre percussive effekter).

Hænderne: Ekstremt lette anslag indenfor hele manual-omfanget (kromatisk). Den eksakte udformning af teksturen er op til udøveren. Der tilstræbes berøring af så mange forskellige tangenter som muligt så hurtigt som muligt i et kaotisk/uforudsigeligt rytmisk mønster.

Pedal: Det samme som hænderne blot med kraftigt anslag med sigte mod så megen percussiv lyd som muligt.

TOUCH

Morten Ladehoff
2011

for organ

♩ = ca. 90

- ① I: principal 8'
- ② III: voix celeste 8'
(without gambe 8')
- ③ P: flute 16'
- ④ P: reed 16'
- ⑤ I: mixture
- ⑥ II: flute 2' (1')

Reg. ①
②
③

Man. I III I III

Ped. -3-

4 x3 LH RH

4 x3 III II RH

4 x3 III I III

4 x3

8 x3 ⑤

8 III III I

8 I x3 I III I

8 x3 -3-

12

12

12

12

RH

LH

16

16

16

16

16

3

x3

I

3

20

20

20

20

LH

RH

II

I

III

III

I

3

3

5

6

24

24

24

24

24

RH

4

4

5

LH

I

III

I

II

6

5

28

⑥ ⑥ ⑤ ④ ④ ④ ④

x3 x3 x3

3

I

32

③ ⑤ ③ ⑤ ⑥

x3 x3 x3

RH LH

III

36

④ ④ ⑥ ⑥ ⑥

x3 x3 x3

RH LH

II

5

40

④ ④ ④ ④ ③ ⑤ ⑥

x3 x3 x3

III

3

44

3 4 4 4 5

48

3 LH 6 RH II 4 3

52

RH 4 4 RH 6 LH 3 3

57

5 3 4 4 4 4

61

61

61

61

66

66

66

66

70

70

70

70

74

74

74

74

78

Musical score for measures 78-81. It features a grand staff with three systems. The first system shows RH and LH parts with various articulations and dynamics. The second system continues the RH and LH parts with a 'x3' marking. The third system shows the LH part with a 'II' marking. The time signature changes from 4/4 to 11/16, then 9/16, and finally 4/4.

82

Musical score for measures 82-86. It features a grand staff with three systems. The first system shows RH and LH parts with a '3' marking and a '5' marking. The second system continues the RH and LH parts with a 'x3' marking and a 'II' marking. The third system shows the LH part with a 'x3' marking and a '3' marking. The time signature changes from 4/4 to 2/4, then 7/8, then 9/16, and finally 3/4.

87

Musical score for measures 87-90. It features a grand staff with three systems. The first system shows RH and LH parts with various articulations and dynamics. The second system continues the RH and LH parts with a 'II' marking. The third system shows the LH part with a 'II' marking. The time signature changes from 3/4 to 11/16, then 7/8, then 3/8, and finally 3/4.

91

Musical score for measures 91-94. It features a grand staff with three systems. The first system shows RH and LH parts with various articulations and dynamics. The second system continues the RH and LH parts with a 'II' marking. The third system shows the LH part with a 'II' marking. The time signature changes from 3/4 to 11/16, then 7/8, then 3/8, and finally 3/4.